

Dunajski razstavi v pavilonu kneza Schwarzenberg-a opazil razstavljenе lešnike. S tem sadom se delajo na posestvih kneza Schwarzenberg-a velike kupčije. Leskovo grmovje se šteje med domače rastline, kateri je našo podnebje jako ugodno pri rasti. Trdi se, da latinsko imé leskovega grmovja „Corylus Avellana L.“ se je napravilo po imenu mesta „Avellino“ na Neapolitanskem. V okolici tega mesta se namreč jako zelo pečajo z nasajenjem leske in od tod se ladije polne tega sadu odpeljejo v druge dežele. Nekoliko let sem se je redilo tudi razno leskovo grmovje, katero se je rabilo pri olepšanji vrtov. Redkeje se sadi to grmovje zaradi sadú, in vendar dá to pri primerni pazljivosti v reži mnogo dobička.

M. Webb iz Calcot-a pri Reuding u je pri tem bogatin postal. On sadi lešnike po 8 čevljev enega od družega v lehe ali kraje, tako da je na oralu 910 rastlin. Vsaki kraj loči od družega meja, na kateri raste narcise ali ogradne jagode. V prvih letih pridela vmes sočivje, ker še le 8. leto začne leskovo grmovje dobiček dajati.

Po najmanjem računu znese dohodek ene leske 50 krajc., oral toraj nese 455 gold. a. v. Če se pa računi po izjavah Webbovih dohodek ene leske na 5 gold., se ta podeseteri. Webb je včasih na dan po 1500—1800 funtov lešnikov nabral, katere je v sodčeh po 100 funtov na semnje poslal.

Leska se dobiva po vsi Evropi in šteje več sort. Med temi se posebno čisla tako zvan „Lampertovi lešnik“ (lombardski lešnik). Včasih se dobi v vrtih tudi turška leska (C. Colurna L.), 40—50 čevljev visoko in 2—3 čevlje v deblu debelo drevo, katerega sad pa ni tako okusen, kakor laških lesk.

Na Francoskem se leskovo grmovje zaradi rudečega perja in košatega grma v vrtih jako zelo čisla, manj pa se gleda na njeni sad. V katalogu A. Leroy iz Angers-a, kjer je drevesnica, katera se med najznamenitnejše na kontinentu šteje, je 21 sort naštetih, al od teh je komaj 5—6 sploh znanih. Posebno se hvalijo te-le sorte, katere redi M. Webb: Redskined Filbert (rdeče kožati lešnik), Daviana, Price Filbert, Garibaldi, Atlas Neet, Spanisch price Filbert, Merveille de Boviller, Princess royal, Empress Eugénie, Cosford. Med znamenitimi se tudi imenujejo te le, katere Webb in Rivers iz semena izrejata: Multiflora Webb, Price emperor, White Filbert, Macrocarpa.

Čudno je, da se gledé okusa lešnikov ne more doseči prav napredek, akoravno je mnogo sort. V koljeh Švicarskih jezerov so našli mnogo lešnikov, o katerih se trdi, da so 3—4000 let stari, al razun velikosti so ravno taki, kakor ti, kateri se zdaj sadé. Če bi bil omenjeni dohodek morebiti tudi previsoko cenjen, se vendar ne more odreči, da se z nasajenjem leske lahko visok dobiček naredi.

Konečno se še omeni, da omenjene sorte v našem podnebjju ravno tako obrodé in dozoré ko naša navadna leska. Pomnoži se najlože z mladikami iz korenine, požlahnuje se pa, da se cepi z nasadom, v sklad ali s popkom (okulira).

Leska se mora vsaditi v rahlo (frišno) zemljo, ker v suhi ali težki le slabo obrodí.

Posnetek iz obravnav mednarodnega zbora umnih sadje- in vinorejcev

od 2. do 7. dne meseca oktobra 1. l. na Dunaji.

(Dalje.)

Vzroki nerodovitnosti sadnega drevja so:

1. Drevo, katero neredno in slabo poganja, napravi tudi le slabo, nepopolno perje, katero ne more

zadosti založne ali rezervne snovi napraviti. Taka drevesa sicer cvetó, ali tudi pri ugodnem vremenu ne morejo obroditi.

2. Primanjka redilne snovi, posebno kali-ja in fosfatov v zemlji. Zemlja opeša rada posebno v starih sadnih vrtih in drevje more le zopet obroditi, ko je zemlja več let počivala in si drevo potrebnih snovi nabralo. V tacih primerljajih je treba gnojiti, da se redna rast ohrani in oslabela zopet ojači.

3. Drevesa, katerim se preveč gnoji ali katera so v zelo debeli zemlji zrastle, poganjajo le preveč lesa in ostanejo nerodovitna. To pa napravi to, ker imajo preveč organskih in premalo mineralnih redilnih snovi.

4. V zemlji ne sme biti preveč gnilcevih, organskih redilnih snovi.

5. Mokrota in hladno jesensko vreme.

6. Če rast zadušujejo gobe in mrčesi.

7. Če je drevo prejšnje leto jako veliko sadú obrodilo, prihodnje leto ne more obroditi, ker je redilne snovi popolnoma porabilo.

8. Če drevo ne more pozimi primerno počiti. Dokazano je namreč, da so v onih krajih drevesa nerodovitna, v katerih je zima tako zmerno topla, da pogon drevja ne more ponehati.

9. Hud mraz med cvetenjem ali brž ko drevo odcvete. Mraz sam ne vzroči slabe letine, če kaj družega k tej ne pomaga. Drevo mora vže prej oslabeno biti, drugače mraz ne napravi popolnoma slabe letine. Zadnji vzrok je bil pri zadnji slabi letini tudi glavni, al vendar sam ni bil.

Pri obravnavi se je tudi povdarjalo, da mrzel veter, če med cvetenjem vleče in dalj časa ne preneha, tudi drevju gledé rodovitnosti zelo škoduje. Med glavne vzroke se je štela v 2. točki navedena primanjka mineralnih redilnih snovi v zemlji.

O tem se je omenilo, da se zemlji mora zopet dati, kar se jej je s sadom vzelo. Ako se vsako leto s sadjem več centov kalija zemlji vzame, je vendar treba skrbeti, če se hoče drugo leto zopet sad dobiti, da se zemlji odvzeti kali na eni ali drugi način zopet vrne. Žalibog, na to se le redkokrat misli. Dejansko pa je dokazano, da je drevje, kateremu se je pognojilo, tudi v lanskem slabem letu obrodilo, akoravno je bilo vreme neugodno.

Omenilo se je tudi, da je bilo vže več hudih zim, vsled katerih je sadno drevje mnogo trpelo, al dozdej se vendar bolj previdno ni z njim ravnalo.

Redilne snovi v drevesu imajo važnost v sebi kot snovi in potem pa ker so slabe prevodnice toplote in zatoraj varujejo kambij, to je mehkeji snov delajočih celic mraza.

Pri odločevanju, katero sadno drevo naj bi se vsadilo, posebno v krajih, kjer se je bati poznega mraza, se mora gledati na one sorte, katere pozno cvetó ali katerim tudi med cvetenjem slabo vreme preveč škoduje. Dokazalo je namreč tudi leta 1873, da je nekoliko sort sadnega drevja, katere so ob enem cvetele in enako vreme imele, vendar obrodilo.

Na take sorte naj se sadjerejci posebno pri vsajanju sadnega drevja ozirajo. Priporočalo se je mnogo tacih sort in med temi so bila tudi sledeča drevesa: Pozno cvetoči tofelj, zlato-rumeni kosmač, Ribston Pepping, kraljevi kratki recelj i. dr.

Tù pehar — tù panj! kdo bo gospod?*)

Tako menda bo za naprej glasilka nasprotnih strank čebelarjev! „Ajhsteterca“ (Eichstädter Bienen-

*) Iz „Slov. čeb.“

zeitung) že več mesecev pehar (iz slame pleten peharju podoben panj) do zvezd povzdigovaje, je vendar tudi nasprotnemu spisu svoje krilo odprla. Tudi „Brnska čebela“ (Honigbiene von Brünn) bo s trompeto čebelarje sklicovala, da razsodijo, kdo bo z naprej gospod, slamnopehar ali lesenopan. Se vé, da je gospod Gravenhorst sam čebelarski mojster, ki vé, zakaj je pehar njegov ljubček — če so sicer njegove številke vse resnične — al kaj bi bil še lahko dosegel, ko bi bil umno čebelaril z boljšim panjem, če je že toliko s slabim?

Namen mojih vrstic ni razsojevati, kateri panj je boljši, ampak le opomniti, da taki prepiri: pretirana hvala in graja so možakov nevredni. Naj bi že toraj enkrat odločivo besedo izgovorili. Tedaj naj bodo pozvani tudi čebelarji južnih krajev (kateri sicer pehar poznajo), da izrečejo svojo misel: ali je pehar res vreden ali ne, da bi gospodoval v našem razsvetljenem veku?

Gg. Berlepš, Dathe, Günther, Hopf, Vogel — čebelarji največe veljave, so, če tudi ne očitno — vsi zoper njega. Naj bi tudi Avstrijski čebelarji svojo misel izrekli.

Da se s tem pozivom v „Slov. čeb.“ oglasim, se zato zgodi, ker me je „Kranjsko čebelarsko društvo“ z izvolitvijo dopisovalnega uda počastilo in ker me je Ajhsteterca zavrgla. Pri 18. zboru čebelarjev v Solnemgradu sem videla marsikaj, kar bi ne imelo biti in ker se je vse to očitno godilo, sem hotela tudi očitno grajati, kar pa Ajhsteterca ni hotela sprejeti.

Me je res bolelo se ločiti od nemških čebelarjev, me pa tudi veselí v Avstrijskem čebelarskem listu se oglasiti. Saj me že tako marsikatera véz z Avstrijo veže. Rodovina mojega moža je iz Moravskega in moja iz Českega razun drugih vezí prijateljstva; tedaj plašno sicer, pa vendar zaupljivo potrkam, ter prosim za prijazen sprejem v število Avstrijskih čebelarjev.

Lina bar. Berlepšova.

Goveje kuge na Hrvaškem še ni konec.

Na Hrvaškem je kuga v občini Cabdini Zagrebške županije, v 5 krajih Belovaške županije, v hrv.-slavonski granici pa v 4 občinah Ogulin-Sluinskega distrikta, v 2 krajih Banalnega in v 6 občinah Gradiskanskega graničarskega distrikta.

Politične stvari.

Do gospodstva!

Agitator Vošnjak hoče na vsak način do gospodstva splezati. Vsa njegova početja, vse njegovo agitovanje to očitno kaže. Ako se je iz začetka zdelo, da agituje le na korist domovini, izprevidjamo zdaj, da dela to le iz gospodoželjnosti; jasni dokazi so nam pri roci: banko „Slovenijo“, Slov. Matico, društvo „Slovenijo“, čitalnico Ljubljansko, sploh vse sovraži, kar ni bilo pod njegovim pokrovom vstvarjeno, naj bo še tako koristno in potrebno!

Najnovejši dokaz temu pa je to-le: gosp. Blaške hoče ustanoviti tako potrebno posojilnico v Ljubljani, zares hvalevredno podvzetje! Vsak domoljub bi se imel nad tem razveseliti. Ne tako Vošnjak, kajti mrzi mu vsaka reč, kateri ne bi bil on komandant.

Brž zakriči v svojem slaboglasnem „Narodu“ nad to idejo, ker — „ker bo že za to drugod poskrbljeno“, namreč od Vošnjaka! Toraj, kar ni od Vošnjakovcev narejeno, to je vse za nič; „jaz sem vse, in razun mene ni nič“, tako govori napuh! Fej! desetkrat fej! takim

narodnjakom, ki svojo lastno slavohlepno osebo više stavijo, nego občno korist!

Pa skrbljivo je, da drevesa ne rastejo do nebes! Povem vam, z nemškutarsko pomočjo voljeni slovensko-nemčurski poslanec Vošnjak, nimate še vse Slovenije v pesti in je ne bode nikdar imeli, ako je resnica več kakor laž, ako je poštenost več kakor judovski liberalizem. Dan pride za nočjo, in zima za poletjem; pa trdno stoji Triglav, in še trdnejše rodoljubje slovensko, katero nikoli ne bo pozabilo, kako izdajavsko ste vi z njim ravnali, kako ste koketirali z našimi sovražniki zapustivši naše pravne narodne poslance, naše krščanske prijatelje in naše slovanske brate iz Poljskega in Moravskega! Ne bomo pozabili, kako je „narodni“ poslanec Razlag mirno-brezpametno izrekel, „da je avtonomija malim deželam, toraj tudi nam, škodljiva“, ter tako vsem našim težnjam v obraz bil.

Vse naše propade pri volitvah, vse hiranje narodnega življenja imate na vesti; in vi se hočete na slovenski prestol povzdigniti in vsem Slovencem gospodovati v duhu judovskega liberalizma, kateri hoče Kristusa iz oltarja poriniti, in Darwina na njegovo mesto povzdigniti; kateremu je goljufija in sleparstvo le pravica močnejšega, in kateri je v dosledovanji tega principa postavlo zoper odrtijo odpravil; kateremu nič ni sveto, ko trebuch in mošnja, kateri odobruje in zagovarja vojsko vseh zoper vse, in sovraži krščansko misel: ljubi bližnjega kakor samega sebe. Močni ste v razdiranju, in to vam je edino opravilo, da na zidanje niti ni misliti. S temi idejami, s temi nazori, s tem duhom hočete doseči na vso moč gospodstvo nad Slovenci! — Bog nas varuj! S čim smo se tako pregrešili, da bi nas taka kazen morala zadeti?

Ne! v božjih rokah je naša osoda, on nas bo varoval podirajočega in požigajočega Atila v podobi „mladoslovenstva“. Le naprej toraj Atila-Vošnjak, mi smo pripravljeni!

Remšeniški.

Slovstvene stvari.

O slovensko-nemškem delu Wolfovega slovarja.

K skupščini deželnega odbora 16. julija t. l. prišli so povabljeni gospodje vsi, le dr. J. Bleiweis, dr. J. Pogačar in g. L. Svetec ne. Najprej deželni glavar dr. vitez Kaltenegger v primernem ogovoru skupščini pové dotično stvar in po uradnih virih razloži zgodovino, katero že ima doslej omenjeni slovar; pové, koliko na pr. je stal I. nemško slovenski del — nekaj čez 17.000 gld. — in kako se je plačeval, koliko stane zdaj že II. slovensko-nemški del — nekaj čez 5683 gld. — dasi ga ni še nijedna pōla na svetlobi. Deželni zbor je leta 1861 vzel to stvar nekako v svojo skrb. Po slednjih dopisih prečast. škofijstva pa je deželni odbor mogel sklepati, da slovarjeva reč spet miruje. Mislil je, kako bi se dala vnovič zbuditi in pospešiti, in v ta namen sem sklical današnjo skupščino. Kar pride večeraj stolni prošt, preč. g. dr. Pogačar k meni, pravi deželni glavar, in mi pové, da stvar slovarjeva ne miruje, da je v dobrih rokah *) — prof. J. Pajka v Mariboru, da je nekaj pol že izdelanih in za tisk pripravljenih, da stvar pride gotovo na dan. Po tem takem je namen, vsled katerega sem vas sklical, dovršen; vendar, če kateri gospodov želi spregovoriti kaj v pospeh zadevne reči, bodem rad naznanil gosp. proštu in odboru, kateri jo ima v rokah. Poprej pa naj preberem, kar

*) Gledé na nekatere govore v tej skupščini dež. odb. in gledé na to je g. prošt Pogačar v „Slov.“ št. 85 in 86 pisal, pričakovati je izvedencev mnoge kritike.